

VOGELOBSERVATIEMIDWEEK SCHIERMONNIKOOG 19-22 mei 2015

Verslag van de 2015 vierdaagse vogelobservatiemidweek van de Vogelwerkgroep Noord-West Brabant met in de hoofdrollen de volgende acteurs:
Jean-Pierre & José Verduystert; Karel & Julienne Helsen;
Carlos & Kristien Tant; Patrick Versonnen; Stephan De Rouck;
Hilde Van De Voorde; Frans Roggeman; Karel Boey; Chris Loncke;
Francis Wyns; Hans Van Brabant; Koen Selleslaghs;
Pieter Van Pamel; Jaak Weytjens; René De Boom.

Foto's en waarnemingen, per dag genoteerd, staan op <http://www.vogelwerkgroepnwb.be/>

Dinsdag 19 mei 2015.

De start ...

Onze samenkomst op 19 mei 2015 was vastgelegd omstreeks 05u50 ten huize van Carlos en Kristien te Grimbergen. Het busbedrijf Autocar Mes uit Dendermonde kwam ons ophalen om 06u00. We hadden een tocht van ongeveer 400 km voor de boeg.

Onderweg werden we geconfronteerd met regen en rukwind wat niet veel goeds beloofde voor de komende dagen. Later bleek het weer nog zeer goed mee te vallen. Mede omwille van de rustpauzeverplichtingen van de chauffeur werd een stop ingelast op de parking van een Total benzinstation waar een ontbijt gebruikt werd en waar de eerste waarnemingen in het omliggend rietveld gebeurden: Nachtegaal, Kleine Karekiet, Bruine Kiekendief, Cetti's Zanger, ... Verder ook opvallend veel Boerenzwaluwen die massaal nesten in het dak dat het benzinstation overspant.

In Lauwersoog, het uiterste noorden van Nederland, scheepten we om 12u30 in op de veerboot van Wagenborg Passagiersdiensten BV om na 45 minuten op het Waddeneiland Schiermonnikoog te belanden.

Daar werden wij opgehaald door een plaatselijke busdienst Arriva, die ons aan hotel Duinzicht deponeerde
(www.hotelduinzicht.nl).

De eerste wandeling

Na het inchecken in het hotel wordt een eerste kennismakende wandeling gelopen in het zuidoostelijk deel van het eiland. Het wordt meteen duidelijk dat Schiermonnikoog één groot openluchtmuseum is.

Dankzij het zicht op de hoogwatervluchtplaats bij vloed werden we geconfronteerd met duizenden steltlopers met als meest prominente de massaal aanwezige Bonte Strandlopers, getooid in hun mooiste zomerkleed. Ook Rosse Grutto's, Kanoetstrandlopers en enkele Zilverplevieren – alle in zomerkleed – waren van de partij.

Even buiten de kustlijn wandelden we door het struweel en langs de Westerplas waar alle *usual suspects* present gaven.

Ofschoon de weersomstandigheden niet ideaal waren (droog maar zeer windering) konden we de dag afsluiten met 99 verschillende species: zie op <http://www.vogelwerkgroepnwb.be/> onder "Vogelobservatierizen".

Woensdag 20 mei 2015.

Il est cinq heures, Schiermonnikoog s'éveille ...

René: 04u45: Ikzelf was uitgeslapen en wanneer Chris door het raam keek was er een stilzwijgend akkoord (nvdr: persoonlijke interpretatie van René): we gaan vogels kijken. Om 05u30 vielen er enkele druppels, maar wanneer ze ons van hierboven zagen lopen werden de kranen dicht gedraaid. Nachtegalen, Gekraagde Roodstaarten, Fitissen en anderen zongen door elkaar. We bleven geboeid kijken naar een zingende Spotvogel; hij zoekt steeds struweel uit waar de bladeren quasi dezelfde kleuren hebben als zijn mantel. Iets verderop zeilde een Wespendif net boven onze hoofden, steeds leuk alle kenmerken te kunnen herkennen. 49 vogel soorten werden genoteerd.

Hoe sterk is de eenzame fietser ...

Na de facultatieve ochtendwandeling en een stevig ontbijt worden de fietsen afgehaald. Op het eiland zijn namelijk geen privé voertuigen toegelaten en alle verplaatsingen worden dus per fiets of te voet gedaan. De fietsenverhuurder ziet meteen aan het postuur van de diverse Werkgroepleden of het mannetjes of wijfjes zijn. De keuze welke fiets de voorkeur geniet bij welke vogelaar is zo snel gemaakt. Alleen René krijgt de vraag of hij een dames- of herenfiets wenst. Geen mens die snapt waarom.

Onze gids en reislijder Karel neemt het roer in handen, hierin bijgestaan door zijn immer goedgemutste toeverlaat Julienne.

Jean-Pierre: Na een wat trage start met de fietsen - de ene wat behendiger dan de andere - gaat het richting Strandpaviljoen "De Marlijn", waar we een eerste stop hebben. Sommigen gaan eerst even een steile duin op. Beneden zien we o.a. Roodborsttapuit, Graspiepers en een groepje Putters. We lopen voorbij een kolonie Oeverzwaluwen midden in de duinen, dan volgt een lange wandeling langs duin en plas met in de verte Lepelaars en Kleine Zilverreigers. Koekoek en Wielewaal zijn ook op post. Onze groep valt door de vele waarnemingen wat in stukjes. Koen en Karel wat voorop staan hoog op een duin en sturen ons de goede kant op richting strand en wat voor één! Het heeft veel van een woestijn met nergens een bebouwing of mens te zien.

Onderweg vinden we op het strand nog een reeds in ontbinding zijnde Jan van Gent, het slachtoffer van een warrelnet. Ook een Strandplevier kruist ons pad.

Karel: Voor onze eerste volledige dag had ik in de namiddag een mooie maar vermoeiende voettocht gepland. Het tweede deel van deze tocht liep enkel kilometers langs de Noordzeekust (met felle tegenwind). De groep viel al gauw in vele stukken uiteen. Julienne en ikzelf ploeterden in het midden van de zandvlakte terwijl Koen en Stefaan langs de vloedlijn waren aan het stappen. Om de situatie beter te kunnen begrijpen: alleen mensen van onze VWG waren aanwezig op het stuk strand dat

bekend stond als het breedste van Europa en dat op die plaats meer dan 10 km lang was. Op een gegeven ogenblik zagen we een terreinwagen van de Nederlandse politie het strand afrijden en stoppen bij Koen en Stefaan. Mijn eerste gedachte: ze denken dat Koen en Stefaan BOOTVLUCHTELINGEN zijn die illegaal Nederland proberen binnen te komen, en ja de agenten stapten uit en bleven een hele tijd praten met Koen en Stefaan. Konden wij weten dat die agenten enkel foto's van een roodhalsgans lieten zien aan onze vrienden!

Frans: Volgens sommigen duurde de terugkeer eindelijk lang, was het eentonig qua vogelvariatie maar voor mij was het meer dan gewoon uitwaaien in een zandzee en dat op het breedste strand van Nederland. Naast verse zandribbeltjes zag je ook embryonale duintjes in wording. Worden het ooit barchaantjes of sikkelduintjes of zijn het gewoon eendagsduintjes? Ik glunderde van al die geomorfologische processen op een schier (!) naakt landschap. Er was zelfs geen tijd om de muien, banken en zwinen te inspecteren.

Onder het mom van schelpjes zoeken voor mijn kleinzonen kreeg ik hulp van FranSIL, de strandjutter. Telkens een mooi exemplaar op de verse zandplaat blonk bukte hij zich om het op te rapen voor mij met telkens de sneer 'Ja, ik zal het maar oprapen zeker'. Heimelijk dacht hij ook schatten op het strand te vinden langs de oude vloedlijn. Dit gebeurt nog altijd want jaarlijks komen er bij storm tonnen aanspoelsel aan land van containerschepen. In het plaatselijke schelpenmuseum kun je oude strandvondsten bewonderen. Op het Vredenhof liggen graven van aangespoelde drenkelingen uit zelfs WO1 en WO2. Veel variatie in schelpen bood het strand niet. Massa's mesheften (scheermessen) waarbij het meestal de Amerikaanse zwaardschede betrof. In de lengte gebogen met korte spierindruk langs de binnenkant en dat in tegenstelling tot het ook aanwezige tafelmesheft. Verder strandgapers en platte slijkgapers, kokkels, stevige strandschelpen en een restant van een wulk. Geen zaagjes, nonnetjes, tepelhorens die vindt je wel aan de Vlaamse Kust waar Carolo's thuis zijn.

Patrick: Koen zijn fysiek is bewonderenswaardig, loopt zoals wijlen mijn labrador vooruit en komt desnoods terug om de weg te wijzen, daartoe duinen beklimmend en weglopend over het immense strand. Gelukkig komt hij terug als je roept.

De dag wordt afgesloten met 98 waargenomen vogelsoorten.

Donderdag 21 mei 2015.

Voormiddag: op zoek naar Roodhalsgans

Dankzij contacten met de lokale politie (zeg: "pau-'liet-sie") de vorige dag en doorgedreven spionagewerk van Koen en Stefaan kwamen we te weet dat er Roodhalsgans op het eiland pleisterden. Die moesten we uiteraard ook grondig gaan bestuderen!

Namiddag: op kraambezoek ...

's Namiddags trekken we op kraambezoek bij de meeuwenkolonie (Zilvermeeuw en Kleine Mantelmeeuw) op de kwelders van Schiermonnikoog onder begeleiding van een lokale gids.

Karel: Bij het boeken van de wandeling met de natuurgids in de meeuwenkolonie had ik wel mijn bedenkingen. Op jonge leeftijd (ja, ik ben ook ooit jong geweest) heb ik eens de Zilvermeeuwenkolonie in het Verdrongen Land van Saefthinge bezocht en daar vertelden ze mij over de (schijn)aanvallen van de oudere vogels. Ook mijn vorige ervaring met de

meeuwenkolonie van Schiermonnikoog leek dat wel te bevestigen. Dus ik was er niet heel gerust in. Onze gids leek mij wel een geschikte kerel en na de eerste meeuwenkolonie (met makke oudervogels die nog steeds eieren hadden) begon ik mij toch al veel geruster te voelen. Onze gids wandelde kalm verder en de hele groep volgde met Karel Boey en ikzelf vlak achter de gids. Bij de tweede meeuwenkolonie hief onze gids soms zonder zichtbare reden zijn hand boven zijn hoofd. Karel rook onraad en keek even omhoog – juist op het moment dat hij de volle laag kreeg van een woeste oudervogel. De helft van zijn gezicht en zijn jas en hoed zaten onder de uitwerpselen van een Kleine Mantelmeeuw (denkelijk van een exemplaar die zich normaal voedde met rotte vis). Er ging van alles door mijn hoofd, maar de 2 belangrijkste waren : 1) geluk dat hij mij niet viseerde en 2) had ik nu mijn fototoestel maar bij. Als toemaatje zegde de gids dat die bepaalde meeuw wel meer van die dingen deed en dat ze de gids zelf helemaal niet kon uitstaan (dus waarschijnlijk het verkeerde slachtoffer had uitgekozen). Ook de eerste in de groep werd dikwijls geviseerd.

one day
a bird shit into my eye
i didn't laugh i didn't
cry
i just thanked god
that cows can't fly

Onze gids was een atypische vogelaar. Meest opvallend was dat hij geen verrekijker droeg. René vond vooral het feit dat hij vrijwel steeds de handen in de zakken hield verdacht. In de loop van de tocht was er evenwel geen twijfel: het was een allround natuurkenner en een meeuwenkolonie-connaisseur!

De laatste Blauwe Kiekendief werd hier gesignaleerd in 2013. Velduilen zijn er wel nog: momenteel broeden er 4 koppels op het eiland.

De gids duidde op de wandeling ook het zeldzame goudknoopje aan alsook zeealsem. Vincent Van Gogh dronk graag een verraderlijk kruidendrankje met absint in erin (alsem).

Een impressie van onze diners ...

Carlos: We hebben 4 zonnige dagen meegemaakt op Schiermonnikoog en ook genoten van de goede traditionele Noord-Hollandse keuken met veel keuze uit vissoorten o.a. hondshaai, tong, tarbot, zalm, kabeljauw. Opgediend met groentenschaaltjes, frieten, gebakken patatjes en nog meer. Een lekker dessertje om af te sluiten. Een geslaagde vierdaagse!

Shit happens (zie ook hoger) ...

René: Wij eindigen de prachtige dag na een fietsbezoek aan de meeuwen broedkolonie. Een frisse pint, dat moet nog kunnen! Was er een pint teveel? Jaak reed zich vast in het mulle zand en maakte slagzij. Hij mompelde iets van last in mijn heup maar de terugrit verliep probleemloos. Maar tijdens het avondeten deed het gerucht de ronde "de Jaak zwaar gekwetst". Behulpzame collega's vogelaars brachten steun en hulp en - na spoedoverleg met dr. Beaucourt via satelliet – werden flesjes en potjes geneesmiddelen, Dafalgan 500 en Flexium spuitbussen aangevoerd. Het eten smaakte onze Jaak niet. De koppen werden bij elkaar gestoken: zijn vrouw Greta opbellen? neen die gaat ongerust zijn. de plaatselijke spoedafdeling? of doeme toch! Den Hans gaat dat oplossen, waar zit hij? op uilentocht!

Ondertussen werd Jaak door enkele handige harries deskundig ingegipst, getuige onderstaande foto (Jaak blijft herkenbaar dzankzij zijn sloefen). Een niet nader genoemd heerschap vond het nodig om er ondertussen Jaak fijntjes op te wijzen hoe het moet voelen wanneer je als fazant een hoop hagel in je heup geschoten krijgt.

René: Die nacht sliep ik onvast, hoe zou het met de Jaak zijn, vele scenario's kwamen in mij op: Als het slecht afloopt, hoe gaan we dat aan Greta vertellen? Toch moet ik ingedommeld zijn ... en zag de Jaak rond springen in de tuin, ik riep nog Jaak voorzichtig zijn, maar hij lachte en sprong als een jong veulen over de gestalde fietsen. Kom binnen riep hij, er is eten, ik wandelde naar zijn chalet en de Jaak presenteerde mij een konijnenbil, neem ook van de mosterdsaus stelde hij, in de hoek van de kamer stond een fles rode wijn, een goed jaar pochte hij. Enfin ik keerde voldaan naar mijn kamer, en dacht nog: zou ik de Chris wakker maken? neen het eten was toch op.

Toevallig was een televisiecameraploeg met Paul Jambers in de buurt. Aangetrokken door dit schokkend voorval kwam Jambers meteen ons hotel binnen om een aangrijpend interview van Jaak af te nemen. Hieronder een kort uittreksel ervan:

Jambers: Jaak, wat gaat er door je hoofd wanneer je plots met dergelijk zwaar ongeval geconfronteerd wordt?

Jaak: Ja Paul, het eerste wat ik me afvoeg was of ik nog ooit op fazanten en patrijzen zou kunnen jagen.

Jambers: Had je hierbij een bijna-dood-ervaring?

Jaak: Ja, zeer zeker en het idee om voortaan alleen rijstap te moeten eten in plaats van een lekker stuk wild deed me huiveren.

Jambers: Als medicus heb je waarschijnlijk steeds geneesmiddelen bij de hand voor gebruik in geval van nood?

Jaak: Ik heb inderdaad altijd een familiepakket hormonen bij, maar die waren jammergenoeg reeds opgebruikt de voorbije dagen.

Een laatste avondwandeling

Terwijl Jaak zijn doodsstrijd streed en de meesten alle hoop hadden opgegeven, trokken enkele mannen die al die miserie niet meer konden aanzien, onder leiding van Patrick (zie zijn poëtische beschouwingen hieronder) er nog eens voor een avondwandeling op uit in de hoop een Velduil te spotten. Teneinde onderweg niet gestoord te worden door alarmoproepen ivm Jaak's medische toestand hadden ze beslist hun GSM af te zetten – de zaak leek toch verloren voor de arme Jaak. Ze waren nog geen 10 minuten onderweg of ze stonden oog in oog met de Velduil die ze lang en herhaaldelijk konden volgen. Nog wat verder werden tevens overvliegende Houtsnippen geobserveerd.

De dag wordt afgesloten met 100 waargenomen vogelsoorten, pechvogel Jaak niét inbegrepen.

Vrijdag 22 mei 2015.

's Ochtends bij het ontbijt was meteen duidelijk dat Jaak genezen was. De deskundige medische hulp van de vrienden had zijn doel niet gemist. De afspraken met de notaris en begrafenisondernemer werden meteen geannuleerd. Er werd beslist om Greta niets over het incident te zeggen en er ook in het verslag van de vierdaagse niets over te vermelden.

Een laatste afsluitende ochtendwandeling in de onmiddellijke buurt van het hotel illustreerde de enorme vogelrijkdom van dit prachtige eiland: Merel, Nachtegaal, Zanglijster, Kneu, Putter, Gekraagde Roodstaart, Koekoek, Zwartkop, Tjftjaf, Fitis, Spotvogel ... binnen de 10 minuten had je ze alle waargenomen!

Na de terugtocht over de Waddenzee stond onze vertrouwde bus ons op te wachten in Lauwersoog. Via een korte tussenstop aan het Lauwersmeer trokken we terug huiswaarts. Om de collega-vogelaars te bedanken voor hun tomeloze inzet bij de verzorging van zijn heupletsel zong Jaak onderweg in de bus nog een vogellied ("Den uil die op de perenboom zat") Het werd door middel van een verborgen microfoon opgenomen en meteen op Youtube geplaatst <https://www.youtube.com/watch?v=ZaLO0m77Mas>).

Patrick van zijn kant besluit met een poëtische noot: Wisten jullie trouwens dat ik een stukje kan dichten? Hier bijvoorbeeld, los uit de hand geschreven (wat het rijmen betreft in de laatste frases: dichterlijke vrijheid, en voor de rest hoeft u hier niets achter te zoeken):

Eén avondfietstochtjen op Schiermonnikoog

Ofschoon, zoo wel voor mij als u,
- wie zal dit kwaad genezen? -
een uur bij mij, een uur bij u
niet lang een uur mag wezen;
ofschoon voor mij, ofschoon voor u,
zoo lief en uitgelezen,
toch lang bewaart, dit zeg ik hip,
't en ware ik 't al verloze,
mijn hert vier dierbre beelden: vijf vogelaars
dien avond – die velduil - en die houtsnip

Dank

Alle deelnemers aan deze schitterende vierdaagse danken van harte Karel Helsen voor de voorbereiding van deze uitstap en zijn inzet en monnikengeduld bij het bijeen houden van de troepen en het gidsen ter plaatse!

Mijmeringen achteraf

Koen: Na onze uitstap was het een hele verandering om terug in het haast/druk/snel - leventje te stappen. Vakantie is meestal wel onthaasten maar door het eilandgevoel, het autoloze, fantastische natuur en leuk gezelschap werd dit extra in de verf gezet. En wat het ook leuk maakt; de voorbije 3 jaar zijn er nooit spanningen geweest in de grote en toch diverse groep. Wat toch minder evident is dan het lijkt. Hoe vogelspotten dan plots bijzaak wordt en tegelijkertijd bindmiddel is.

Een paar TOEMAATJES van FRANS

Us Lytje Pole

Dit is de benaming van de Schiermonnikogers voor hun eiland. Het is Fries voor "ons klein polletje (stukje grond). Schiermonnikoog meet 16 km op 4 km. Het is het enige Waddeneiland dat bijna één groot Nationaal Park geworden is en dat is 5400 ha zonder prikkeldraad. Alleen tijdens de broedtijd is het niet overal toegankelijk en dat zag je aan de talrijke borden. Schiermonnikoog is het eiland (oog) van de grijze monniken. Het is het meest noordelijke en kleinst bewoond eiland (950 inwoners) van Nederland.

Schier is de courante afkorting van Schiermonnikoog en zou grijs betekenen. De monniken, afkomstig van het klooster Klaarkamp bij Rinsumageest in Friesland, hadden een grijze pij. Het waren Cisterciënzers van de strikte observantie wat overeenkomt met trappisten. De huidige orde uit Diepenveen (Deventer) sluit daar het klooster en zou (zijn) vertrokken naar een kleiner klooster op Schiermonnikoog. Als zij dan met hun 12 monniken nog een nieuw trappistenbier willen brouwen dan komen wij zeker terug naar Schiermonnikoog of niet ? Nieuwe roepingen, waarop wacht U, zijn waarschijnlijk ook welkom op dit prachtig vogeleiland ...

'Integritas et rectum custodiant me' of fatsoen en rechtvaardigheid beschermen mij: dit was de spreuk in het familiewapen van de Duitse adellijke familie von Bernstorff uit Mecklenburg die privé eigenaar was van het eiland tot 1945. Ondanks hun leuze en geen Nazi sympathieën werd toch alles afgenomen als oorlogscompensatie. Hun kasteel is nu het mooie Hotel Graaf Bernstorff.

Volgens de huidige provinciegrenzen ligt Schiermonnikoog in de provincie Groningen zoals het Waddeneiland Rottumerplaat maar mag het in de provincie Friesland blijven liggen. Oorzaak: het is een wandelend eiland, door zee- en winderosie wordt het westelijk deel geërodeerd en is er aanwas in het oosten. In 400 jaar is het 2,5 km naar het oosten opgeschoven. De kerk is al driemaal verplaatst en het oude dorp Westerburen is na de storm van 1717 oostwaarts opgeschoven en is nu Oosterburen.

Het eiland is gevormd onder invloed van de Hubertusvloed van 1287 toen het losgerukt werd van het vasteland van Friesland. Er bestonden plannen om de Waddenzee in te polderen in vorige eeuw en zo het opnieuw te verbinden met Friesland en Groningen.

Voor Orchidofielen en anderen.

Voor de plantenliefhebbers, en die waren er ook, heb ik mijn krabbels even nagekeken en ook de vakliteratuur uitgepluisd. Volgens de boekjes 'De planten van Schiermonnikoog' komen hier 9 soorten orchideeën voor.

Geen gesodemieter hierover er stonden wel degelijk 2 Dactylorhiza of Handekenskruiden in een duinvallei waar sommige velorijders driemaal passeerden nl de majalis of meiorchis (brede orchis) met gevlekte bladeren en roodpaarse bloemen en de incarnata of vleeskleurige orchis met ongevlekte bladeren en kleinere bloemen die lichtroze zijn. Zoals in alle eerbare families zijn er hier ook veel bastaarden (vruchtbare hybriden) en zagen wij dan ook witte exemplaren. Handekenskruiden hebben ondergrondse knollen die lijken op een hand met een aantal vingers. Zoals je waarschijnlijk wel weet is de systematiek bij orchideeën gebaseerd op basis van de wortels. Orchissoorten zoals o.a. Mannetjesorchis (Orchis masculata) en Soldaatje (Orchis militaris) hebben een dubbele wortelknol. De oude Grieken gebruikten hiervoor het woord orchis of teelbal. Of dat de huidige Griekse mannen nog ballen hebben dat weet ik niet...

Wij fietsten langs weiden met massa's roze bloemetjes. Op zanderige kwelders komt het Engels gras (*Armeria maritima*) voor. Het behoort tot de Strandkruidfamilie en is dus geen gras. Het staat op de Nederlandse rode lijst van planten die vrij zeldzaam zijn en sterk afnemen. Bij ons nog alleen in het Zwin aanwezig. Niet te verwarren met het Engels slijkgras (*Spartina anglica*) dat in Saefthinghe werd ingevoerd om de landwinning te bevorderen en dat wel degelijk een grassoort is.

Veel duindoornstruiken waren kaal gevreten door, volgens Hilde, de bastaardsatijnrups. Hopelijk heeft niemand hier last van gehad want de brandharen zijn te vergelijken met deze van de processierups ...

Op Schiermonnikoog komt méér dan de helft van de Nederlandse planten voor. Eentje vond ik het mooist nl reigersbek te zien langs schelpenpaden. Geen zilveren, purpere maar lichtroze bloemetjes. De roze kleur is hier blijkbaar ook dominantier aan het worden.

Ambrosius, Astana , appelvinken en myxomatose ... is daar een relatie tussen ?

Appelvinken hebben wij spijtig genoeg niet gezien en gehoord, groen- en botvinken zeker en vast. Op Schiermonnikoog komen wel de meest noordelijke appelaars van Nederland voor en dan nog in het wild. Iedereen zag van op de fiets die bloeiende appelbomen. Deze waren te herkennen aan de witte bloesems met een roze buitenkant en de gele helmknoppen. Peren hebben alleen maar witte bloemen met donkere helmknoppen. Waarom zoveel appelaars in de duinen? Is dit het aards paradijs? Adamsappels heb ik gezien maar geen Eva en zeker geen slangen ... Wat is de verklaring? Er komen op Schier jaarlijks 270.000 toeristen en die smijten achteloos het klokhuis van hun geconsumeerde appel weg langs de paden. Dat is terecht want appelpitten bevatten cyanide en zijn dus giftig, anders was zeker alles opgegeten geweest door onze noorderburen ... In het zand, beschermd door duindoorn, zijn die pitten spontaan gaan kiemen en geven dan zaailingen. Volgens pomoloog en eilander Tijs Visser zijn er 10.000 pitten nodig om 1 enkele zaailing te verkrijgen. In mijn tuin staan er ook 2 appelzaailingen maar die zijn kleinvruchtig en dus waardeloos. Dus ik moet nog veel appels eten (en wegsnijten in mijn haag) om een grootvruchtige soort met goede smaak te winnen zoals het appeltje van Schier of een Cox Orange Pippin .

Tijs Visser, intussen gepensioneerd, was jarenlang medewerker van de bekende landbouwhogeschool van Wageningen en stond aan de wieg van het appelras Elstar. Hij zag dat op zijn eiland opeens veel wilde appels groeiden die bovendien schurftresistent waren. Door veredeling heeft hij samen met anderen zijn oogappel Ambro ontwikkeld en die dankt zijn naam aan Ambrosius, grootvader van een erkende appelveredelaar. Het is een rode winterappel die nog niet echt commercieel gemaakt is maar op het eiland wel bekend is. Wie weet ligt hij binnen een paar jaren bij Delhaize (beter Albert Heijn) in de winkel.

De oudste appelbomen zijn 40 jaar oud en rond die periode brak de besmettelijke ziekte myxomatose uit bij de konijnen. Van de toen 150.000 konijnen bleven er nog maar weinig over. Konijnen eten graag duingras maar ook in de winter de bast van bomen. Dat is de verklaring dat vanaf dan alle zaailingen in leven bleven. Het microklimaat en de bodem van het eiland speelden ook mee om die boompjes te laten overleven. Nu zijn er opnieuw veel konijnen, zelfs veel zwarte en dus hebben nieuwe zaailingen minder kans om te overleven.

Alma Ata was tot 1997 de hoofdstad van Kazachstan en de naam zou betekenen 'vader van de appel' of 'rijk aan appels'. Alleszins komen de wilde appels uit het oosten richting Kaukasus en verder. De renners van de wielerploeg Astana (de huidige hoofdstad) met hun appelgroen- en blauwe shirts

waren de smaakmakers in de jongste Giro d'Italia. Wellicht dronken ze elke avond cider of appelwijn i.p.v. andere verboden dranken.

Nu nog mijn eerste appelvink ontdekken in mijn Assese appelgaarde al of niet met Eva en met de ringslang die al in Zellik gearriveerd is.

VERKLARENDE WOORDENLIJST

Driedaagse: zei vierdaagse.

Kleine Barmsijs: zie Grote Barmsijs.

Grote Barmsijs: zie Kleine Barmsijs.

Vierdaagse: vroeger gekend als driedaagse.

Witte kwikstaart: niet te verwarren met Rouwkwikstaart.

